

Naupactus leucoloma

I. ORGANISMA APRAKSTS

Nosaukums: *Naupactus leucoloma* Boheman

Sinonīmi: *Graphognathus leucoloma* Buchanan

Pantomorus leucoloma Boheman

Sistemātika: *Insecta: Coleoptera: Curculionidae*

Latviskais nosaukums: Smecernieks

SAIMNIEKAUGI

N. leucoloma ir polifāgs kaitēklis. Tas ir konstatēts uz *Arachis hypogaea*, *Brassica* spp., *Daucus carota*, *Fragaria x ananassa*, *Gossypium* sp., *Ipomoea batatas*, *Medicago sativa*, *Pisum sativum*, *Prunus persica*, *Rubus* spp., *Saccharum officinarum*, *Salix* spp., *Solanum tuberosum*, *Trifolium* spp., *Vigna unguiculata*, *Vitaceae*, *Zea mays*, kā arī uz dažādām nezālēm.

NORMATĪVIE AKTI

Ministru kabineta 2004. gada 30. marta noteikumu Nr.218 „augu karantīnas noteikumi” 3. pielikums.

EKONOMISKĀ NOZĪME

Augiem bīstamākie ir kāpuru bojājumi. Kāpuri grauž dažādu augu saknes, kā rezultātā augi vāji attīstās un iet bojā. Kāpuri bojā arī augsnē izsētās sēklas un dīgļstus. Nereti bojā arī kartupeļu bumbuļus, kā rezultātā samazinās augu raža.

GEOGRĀFISKĀ IZPLATĪBA

Āfrikā: Dienvidāfrikā.

Ziemeļamerikā: ASV, Meksikā.

Dienvidamerikā: Argentīnā, Brazīlijā, Čīlē, Perū, Urugvajā.

Okeānijā: Austrālijā, Jaunzēlandē.

BIOLOGIJA

Imago iznāk no augsnes un pārvietojas uz augu augšējiem dzinumiem. Tie barojas ar lapām, apgraužot to malas. Imago nelido. Mātītes dēj olas grupās pa 12-60 augsnē, uz augu atliekām zem saimniekauga, saknēm, stublāja un zemākajām lapām u.c. Viena mātīte izdēj līdz pat 1500 olām.

Embrionālā attīstība, atkarībā no klimatiskajiem apstākļiem, ilgst no 14 dienām līdz 3 mēnešiem.

Kāpuru stadija ilgst 10 mēnešus. Tiem ir 11 augumi. Pirmā auguma kāpuri nebarojas. Pieauguši kāpuri ziemo augsnē līdz 50 cm dziļumam. Tie iekūņojas vasarā.

Kūniņas stadija ilgst aptuveni 15 dienas.

Gadā attīstās viena paaudze.

1. att. *N. leucoloma* kāpuru bojāts zemesrieksts
Foto: http://www.dpi.qld.gov.au/26_9301.htm

2. KONTROLES STRATĒGIJA

IZPLATĪŠANĀS VEIDI

Lokālais: pārvietojas nelielos attālumos (imago stadijā).

Lielos attālumos: ar saimniekaugu stādāmo materiālu, augsni, kūdru un lauksaimniecības tehniku (visās attīstības stadijās).

SIMPTOMI

Vaboles bojā augu lapas, izgaužot lapu apmalē neregulārus robus. Kāpuri galvenokārt barojas ar auga galveno sakni un stublāju pamata daļām (1.att.). Bojātie augi kļūst dzelteni, sāk vīst un iet bojā. Bojātos kartupeļu bumbuļos redzamas kāpuru izgauztas ejas.

MORFOLOGIJA

Ola: ovāla, sākumā pienbalta, vēlāk gaiši dzeltena, 0,9 mm gara un 0,6 mm plata (2.att.).

Kāpurs: dzeltenīgi balts, izliekts bez kājām, vēdera segmenti krokaini ar retiem sariņiem līdz 13 mm garš un 6 mm plats. Galva maza, gaiši brūna, daļēji ievilkta priekškrūtīs, žokļi – melni (3.att.).

Kūniņa: sākumā balta, vēlāk brūna, 10-12 mm gara (4.att.).

Imago: smeceris īss, klāts ar pieguļošiem, gaišiem matiņiem. Taustekļi tumši brūni ar retiem matiņiem. Acis melnas, eliptiskas formas. Baltas zvīņas pie acīm un taustekļu bedrītēm. Priekškrūtīs blīvi klātas ar brūniem matiņiem, platām baltām un šaurām brūnām zvīņām. Pakaļspārnu nav. Priekšspārni saauguši kopā, iegareni, olveida formas, klāti ar bedrītēm un svītru no baltām zvīņām gar sāniem. Vēders klāts ar pelēkām zvīņām un gariem matiņiem. Kājas garas, melnas un blīvi klātas pelēkiem matiņiem (5.att.). Mātīte 8-12 mm gara un 4 mm plata, tēviņš 8,5 mm garš, šaurāks, ar garākiem taustekļiem un kājām.

IESPĒJAMS SAJAUKT

Ar citām *Naupactus* ģints sugām.

BIBLIOGRĀFISKĀS ATSAUCES

EPPO Data sheets on Quarantine pests *Naupactus leucoloma*.

Справочник. Идамельство “Колос”, Москва 1970, 16-18 стр.

2. att. *N. leucoloma* olas

3. att. *N. leucoloma* kāpurs
Foto: W. Dixon

4. att. *N. leucoloma* kūniņa

Foto:

<http://www.scielo.br/img/revistas/rbent/v52n1/13f1.jpg>

5. att. *N. leucoloma* imago

Foto:

<http://www.forestrymages.org/browse/detail.cfm?imgnum=5319034>